Waarheen laat het gezag eigenlijk de oren hangen?

MS In deze kolommen werd reeds bij herhaling aandacht gevraagd voor en gesproken over *het primaat van de politiek.* De Nederlandse krijgsmacht, zo werd dan betoogd, heeft zich steeds zonder al te veel moeite kunnen en willen schikken in de positie waarin zij zich bevindt en die haar, als dienares van de langs democratische weg tot stand gekomen overheid van de staat, verplicht zich te voegen naar hetgeen door de politieke leiding wordt verordonneerd.

Die loyale houding van het militaire instrument blijkt al sinds jaar en dag te zijn geworden tot een gegeven dat dermate vanzelfsprekend is dat het in de hoofden van verscheidene politici kennelijk niet eens meer opkomt dat er ook nog wel sprake zou mogen zijn van een *reciprociteitsbeginsel,* met andere woorden dat de krijgsmacht op basis van wederkerigheid zou mogen rekenen op een loyale bejegening van politieke zijde. Het huidige veronachtzamen van dat erkende beginsel verraadt evenwel dat vele politici een onmiskenbare voorkeur hebben voor een eenzijdige benadering; dat behoeft overigens niet uitzonderlijk te worden genoemd in deze tijd, waarin immers in dezelfde kringen de mening wordt gehuldigd dat het eenzijdig ontkrachten van onze defensie een essentiële bijdrage zou kunnen leveren tot het oplossen van de veiligheidsvraagstukken!

Dat alles doet de vraag rijzen naar wie de overheid dan wel mag luisteren voor het bepalen van haar standpunten. Naar wie zij, zoals onze taal dat zo typerend uidrukt, de oren laat hangen. Voor het beluisteren van nauw merkbare geluiden dient men begrijpelijkerwijze de oren te spitsen; luid geraas daarentegen hoort men – ook tegen wil en dank – gemakkelijk zonder zich daarvoor in te spannen. De zwijgende meerderheid wordt dientengevolge niet gehoord, de lawaai producerende minderheid echter des te beter; actiegroepen blijken dat maar al te goed te hebben begrepen, en het is vaak dáárheen dat vele politieke oren hangen.

Met het signaleren van die tendens wil zeker nog niet worden gepropageerd dat de minderheden dan maar monddood zouden moeten worden gemaakt. Wèl is het goed eraan te herinneren dat de waarachtige zich van de schijndemocratie onderscheidt doordat per definitie voor de eerste geldt dat daar de opvatting van de meerderheid wordt aanvaard als doorslaggevend . . . „de meeste stemmen gelden!". In dat verband is het ook begrijpelijk dat de publiciteitsmedia uit hoofde van hun functie zoveel aandacht besteden aan de resultaten van de uiteenlopendste onderzoeken van de publieke opinie en van de daaruit blijkende percentages voor- en tegenstanders van bepaalde standpunten inzake al dan niet belangrijke zaken. Het gaat hen dan niet uitsluitend om de omvang van de groep der zogenaamde „zwevende kiezers" die wellicht nog het mikpunt zou kunnen zijn van een gerichte beïnvloeding, maar evenzeer om het onderkennen van zekere trends in de openbare mening die te eniger tijd zouden kunnen leiden tot spanningen binnen een mogelijke regeringscoalitie, indien zich binnen de achterban daarvan een exponentieel groeiende onvrede zou manifesteren omdat met de meerderheidsopvattingen in onvoldoende mate rekening zou worden gehouden. Zo hebben sommige politieke partijen later de tol moeten betalen voor hun, in het verleden, voorbijgaan aan hetgeen het merendeel van hun aanhang wèrkelijk wilde.

Nu is tot dusverre uit tal van opiniepeilingen zonneklaar mogen blijken dat het Nederlandse volk in overgrote meerderheid wel degelijk prijs stelt op zijn eigen – zij het vaak ondergewaardeerde – krijgsmacht, en dat de meerderheid der Nederlanders daarom ook zeer wel kan instemmen met de, uit het lidmaatschap van de Noordatlantische verdragsorganisatie voortvloeiende, *morele verplichting* te zorgen dat onze militaire bijdrage aan het bondgenootschap ge-

loofwaardig zij, en derhalve berekend voor de onverhoopt noodzakelijke uitvoering van alle opgedragen taken. Desondanks echter komen er toch telkens weer minderheden aan bod, die de onweerlegbare legitimiteit van die krijgsmacht willen aanvechten, en die ernaar streven dat overheidsinstrument te doen uitbannen uit de Nederlandse samenleving. Een recent voorbeeld van zo'n dwarsdrijvende minderheid – bijkans lachwekkend van absurditeit maar in wezen triest en bovenal ergerlijk om de negatie van het meerderheidsbeginsel – was wel de antimilitaristische actiegroep die – uiteraard luidkeels – liet weten de Nijmeegse Vierdaagse te willen „zuiveren" van het militaire element . . . waaraan die wereldbefaamde afstands*marsen* notabene juist hun ontstaan hebben te danken gehad.

Toch zijn er vele, voor het overige vaak niet eens onintelligente, mensen die bereid zijn een dergelijk streven min of meer te steunen. Zij redeneren dan dat teerbesnaarde zielen wellicht zouden kunnen worden gekwetst door de aanbik van het wapentuig dat nu eenmaal tot de uitrusting van een moderne krijgsmacht behoort. Die wapens (hoewel primair dienende om óók de vrijheid tot het ventileren van zulke negatieve opvattingen te verzekeren!) beschouwen zij dan als „kwaad" zonder meer, terwijl zij de militaire organisatie desnoods nog wel willen accepteren onder de titel van „noodzakelijk kwaad". Het bezigen van die term in dít verband bewijst evenwel dat men onnadenkend *oorzaak en gevolg verwisselt*: de krijgsmacht is noodzakelijk *omdat* de internationale verhoudingen anders door het kwaad zouden worden beheerst! Anderzijds wordt met het „verstoppen" van de wapens in feite het recht geschonden van de belastingbetalers, met eigen ogen te zien wat Defensie voor hun penningen heeft aangeschaft. Dat laatste argument werd ook, op voor Nederlandse oren bijna benijdenswaardige wijze, beklemtoond door vertegenwoordigers van de Belgische pers tijdens de voorbereiding van het militaire defilé dat op 21 juli jl. in Brussel werd gehouden ter viering van de Nationale Feestdag van onze zuiderburen: budgettaire moeilijkheden noopten de militaire autoriteiten andermaal tot grote soberheid, maar zowel de pers als de commentatoren die de radio- en televisiereportages van het toch voortreffelijk ogende schouwspel verzorgden, verwoordden *het recht van de burger te zien wat 's lands* – en dus: *zijn – veiligheidsinstrument* in geval van nood te velde zal kunnen brengen!

Zoals eerder opgemerkt, het is de vraag waarheen de oorschelpen van de overheid precies worden gericht. Soms, en zeker niet zelden, heeft het de schijn ervan dat de politici hebben getaxeerd uit welke hoek zij de grootste stemmenwinst denken te kunnen behalen; daarin schuilt dan maar al te licht het gevaar dat zij de zwijgende meerderheid voor het hoofd stoten in een misschien vruchteloos pogen de grootste schreeuwers te gerieven. Bedenkelijk is het in elk geval, als de overheid een zelfde gedachtengang volgt en de oren laat hangen naar de eisen van minderheden die in een zuiver democratische besluitvorming van het parlement wel moeten worden aangehoord maar niet ingewilligd. Bedenkelijk is het ook, als de overheid luistert naar de aandrang uit diezelfde hoek en dan de krijgsmacht beknot in de middelen die haar inzetbaarheid en geloofwaardigheid, en daardoor haar waarde als instrument tot de nationale veiligheid, bepalen. Bedenkelijk is het al evenzeer, als de overheid de militaire leiding wil nopen tot reorganisaties die hun oorsprong vinden in door Financiën geëiste „ombuigingen" in plaats van in *verantwoorde analyses van het takenpakket* door competente staven van de krijgsmachtdelen dan wel van de defensiestaf. Bedenkelijk ten slotte is het, als de overheid het alleszins gerechtvaardigde verlangen dwarsboomt van de leden van de strijdkrachten, te worden beschouwd èn behandeld als respectabele burgers van de Nederlandse staat wier uniform het kenteken is dat zij, indien zich daartoe de noodzaak zou voordoen, hun leven op het spel zullen moeten zetten ter vrijwaring van het leven van hun landgenoten, *zonder enige uitzondering* . . . zèlfs niet degenen die nu de eenzijdige ontwapening voorstaan! Voor díé burgers-in-uniform, om het even vrijwillig dienend of dienstplichtig, is het dan ook metterdaad „van levensbelang" dat de in de loop van de komende weken te vormen regering van ons land er een zal zijn die in kwesties die voor de krijgsmacht essentieel zijn de oren weet te laten hangen waarheen haar dat betaamt: *naar de meerderheid!*